

Stockholm 2025-05-12

Till Sveriges Regioner och vårdhygienansvariga,

Handsprit är inte skonsamt – upphör med vilseledande marknadsföring inom vården

Det är dags att ifrågasätta och ompröva den utbredda och **vilseledande marknadsföringen av alkoholbaserad handdesinfektion som "skonsam för huden"**. Enligt gällande lagstiftning får en biocid inte marknadsföras på ett sätt som förminskar dess risker – särskilt inte om det kan vilseleda användare och leda till arbetsskador. Trots detta förekommer påståenden om att handsprit skulle vara skonsam – något som saknar stöd i både vetenskap och vårdpersonalens erfarenheter.

Svenska sjuksköterskor, liksom tyska enligt publicerade studier (1,2), uppger att det är **handspriten – inte tvålen – som orsakar problem med huden**.

Enligt Medicinskt Centrum i Region Stockholm har **var femte anställd inom vården fått handeksem eller hudproblem**.

Samtidigt som skyddshandskar fasas ut och vårdhygien driver på för att ersätta tvål och vatten med handsprit i större utsträckning, **riskerar fler anställda att få hudskador**.

Det är dessutom bara en minoritet av personalen som upplever att tvål och vatten är orsaken till deras hudproblem – de flesta kopplar besvären direkt till alkoholen.

Vi vill särskilt peka på att:

- **Etanol är ett starkt lösningsmedel** som kan skada ytor av sten, trä och plast – att det inte skulle ha påverkan på hudens barriärfunktion, trots endast ca 1 % glycerol, är orealistiskt.
- Glycerol är vattenlösligt och sköljs därför delvis bort vid nästa handtvätt, vilket skapar en känsla av uttorkning efter att huden utsatts för sprit, inte efter tvålen i sig.

- Nästan samtliga handspritstillverkare säljer idag **kompletterande handkrämer**, ofta i serier anpassade för olika hudtyper – ett tydligt tecken på att de själva är medvetna om problemet med uttorkning och kundernas efterfrågan av hudvårdande produkter.

Det är också värt att understryka att **produkter som luktar starkt, svider eller irriterar luftvägarna försämrar följsamheten** till hygienprotokollen.

Ingen är trött på rena händer – men många upplever starka kemikalier på känslig hud som svåra att stå ut med i längden.

Vi uppmanar därför Sveriges regioner att:

1. **Omedelbart upphöra med all marknadsföring som framställer handsprit som ”skonsam” eller ”hudvänlig”** då det strider mot hur produkttypen får marknadsföras.
2. **Se över arbetsmiljörisker kopplade till långvarig och frekvent användning av etanolbaserade desinfektionsmedel.**
3. **Utvärdera alternativa desinfektionslösningar** utifrån arbetsmiljö, effektivitet, leveranssäkerhet, pris, cirkuläritet och hållbarhetskriterier.

Handsprit är ett farligt kemiskt preparat och bör hanteras därefter – inte marknadsföras som något det inte är.

- 1) <https://www.medicaljournals.se/acta/content/abstract/10.2340/00015555-3904>
- 2) Stutz N, Becker D, Jappe U, John SM, Ladwig A, Spornraft-Ragller P, et al. Nurses' perceptions of benefits and adverse effects of hand disinfection: alcohol-based rubs vs. hygienic handwashing: a multicentre questionnaire study with additional patch testing by the German Contact Dermatitis Research Group. Br J Dermatol. 2009;160(3):565-72.

Exempel på marknadsföring av Region Skåne

HANDESINFEKTIONSMEDEL – Liv DES Optimum Preop (Clemondo)

En effektiv etanolbaserad handdesinfektion som används både som hygienisk och kirurgisk handdesinfektion. Återfuktande och skonsam.

Dosering

Hygienisk handdesinfektion – se [Vårdhandbokens kapitel för operationssjukvård](#)

Kirurgisk handdesinfektion – se [Vårdhandbokens kapitel för operationssjukvård](#)

Hälsorisker Brandfarlig.

RS NUMMER	LEV ART NR	UTFÖRANDE	KLARA ID	ERSÄTTER
30074	17009600	600 ml med pump	211547	25773

Mycket brandfarlig

DESINFEKTIONSARTIKLAR

Handdesinfektionsmedel

HANDESINFEKTIONSMEDEL PREOPERATIV – DAX Preop (KiiltoClean)

En effektiv etanolbaserad handdesinfektion som används både som hygienisk och kirurgisk handdesinfektion. Återfuktande och skonsam.

Dosering

Hygienisk handdesinfektion – se [Vårdhandbokens kapitel för operationssjukvård](#)

Kirurgisk handdesinfektion – se [Vårdhandbokens kapitel för operationssjukvård](#)

Hälsorisker Brandfarlig.

RS NUMMER	LEV ART NR	UTFÖRANDE	KLARA ID	ERSÄTTER
25773	C464	600 ml	–	–

Mycket brandfarlig

